

Pojęcie rozwoju w ekonomii

dr Tomasz Poskrobko

Czym jest rozwój?

- Jak podaje Słownik Języka Polskiego PWN, rozwój to *„proces przechodzenia do stanów lub form bardziej złożonych lub pod pewnym względem doskonalszych”*.
- O rozwoju mówimy więc kiedy następuje zmiana jakościowa, następuje przejście od istniejącej sytuacji do sytuacji lepszej, doskonalszej, bardziej pożądanej.
- Oczywiście pozostaje sprawą przyjętych aksjomatów czy systemu wartości, który ze stanów uznać należy za lepszy i bardziej doskonały.

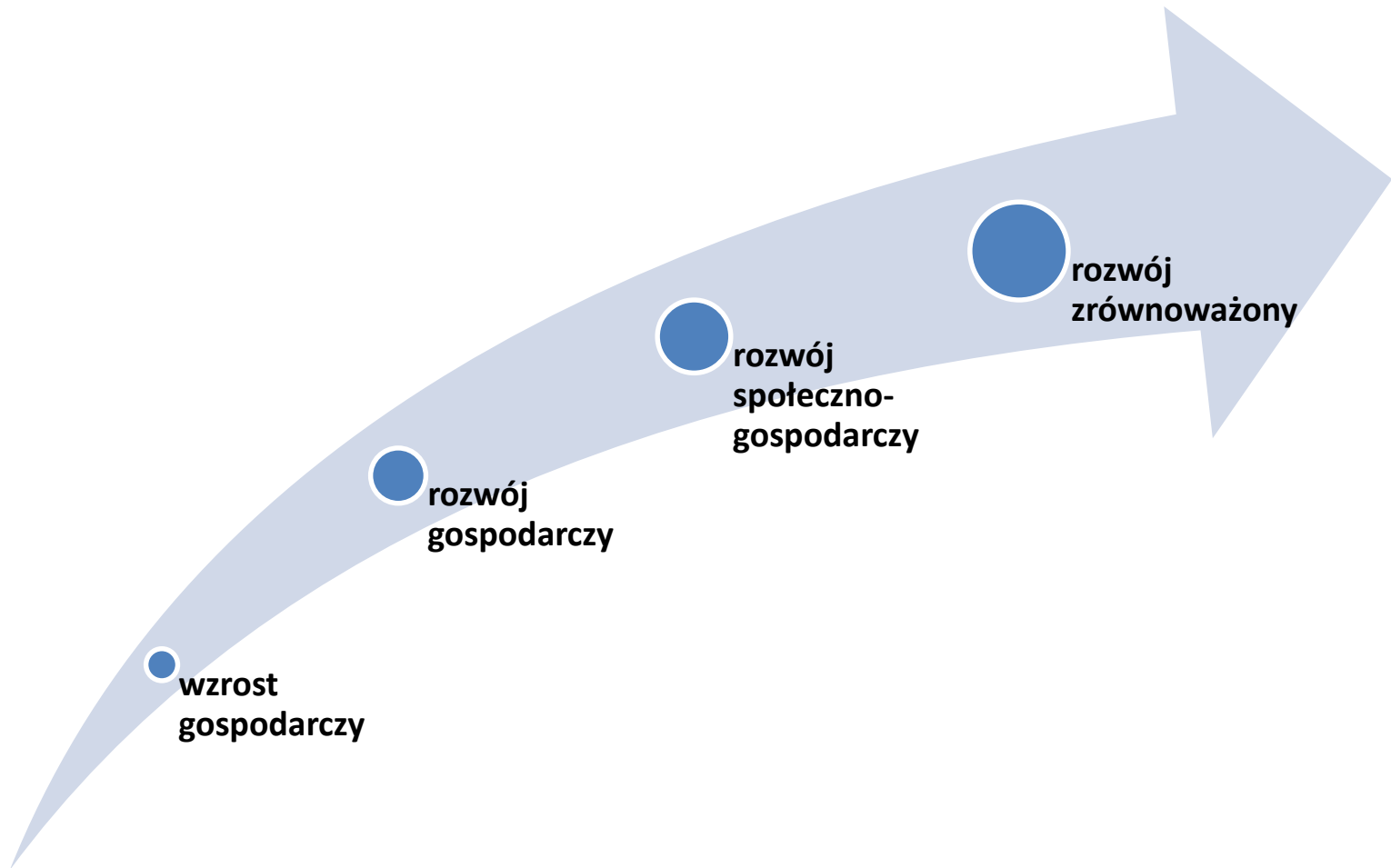
Pojęcie rozwoju w naukach ekonomicznych

- K. Staudt doszukała się około 700 różnych definicji rozwoju !!!
- W dyskursie ekonomicznym pojawiają się często takie zwroty jak:
 - rozwój gospodarczy,
 - rozwój społeczno gospodarczy,
 - rozwój trwały i zrównoważony,
 - rozwój dualny,
 - rozwój autonomiczny,
 - rozwój regionalny,
 - itd.

Pojęcie rozwoju w naukach ekonomicznych

- Heintz W. Arndt w książce *Economic development. The history of an idea* pisze: „(...) ludzie mieszkający w krajach zacofanych pragną by ich kraje rozwijały się. Jeśli jednak zapyta się elokwentnych obywateli tych krajów, co rozumieją pod pojęciem rozwoju, otrzyma się wiele zróżnicowanych odpowiedzi.
 - Wyższy standard życia.
 - Wzrost dochodów per capita.
 - Wzrost zdolności produkcyjnych.
 - Panowanie nad środowiskiem.
 - Wolność dzięki kontrolowaniu środowiska.
 - Wzrost gospodarczy.
 - Nie tylko sam wzrost, ale wzrost sprawiedliwy.
 - Wyeliminowanie ubóstwa.
 - Zapewnienie podstawowych potrzeb.
 - Dogonienie krajów rozwiniętych w zakresie technologii, bogactwa, władzy statusu.
 - Niezależność gospodarcza, samospelnienie.
 - Możliwość samospelnienia dla wszystkich.
 - Wyzwolenie, (...)”

Ewolucja pojęcia rozwój w ekonomii

Wzrost gospodarczy

- Trwały proces powiększania zdolności produkcyjnych gospodarki, skutkiem czego rośnie dochód narodowy.
- Zwiększenie się rocznej produkcji dóbr i usług w kraju. Jeśli w kolejnym roku w całej gospodarce uda się sprzedać więcej towarów i usług niż w poprzednim, to mamy do czynienia ze wzrostem gospodarczym (...) Cieszyć się można jedynie z wzrostu realnego, czyli po uwzględnieniu inflacji. Wzrost gospodarczy odnosi się tylko do zmian ilościowych, przy założeniu, że podstawowe wielkości makroekonomiczne charakteryzują się długofalowym trendem rosnącym.
- proces wzrostu realnej wartości PKB (PNB) lub wzrostu tej realnej wartości na głowę.

Rozwój gospodarczy

- rozwój gospodarczy jest zjawiskiem o szerszym zakresie – aby zaczął istnieć, konieczna jest nie tylko zmiana ilościowa (wzrost gospodarczy), ale również przekształcenia jakościowe gospodarki (np. zmiana struktur wytwarzania, wprowadzenie nowych sposobów organizacji produkcji itp.)”.

Rozwój społeczno-gospodarczy

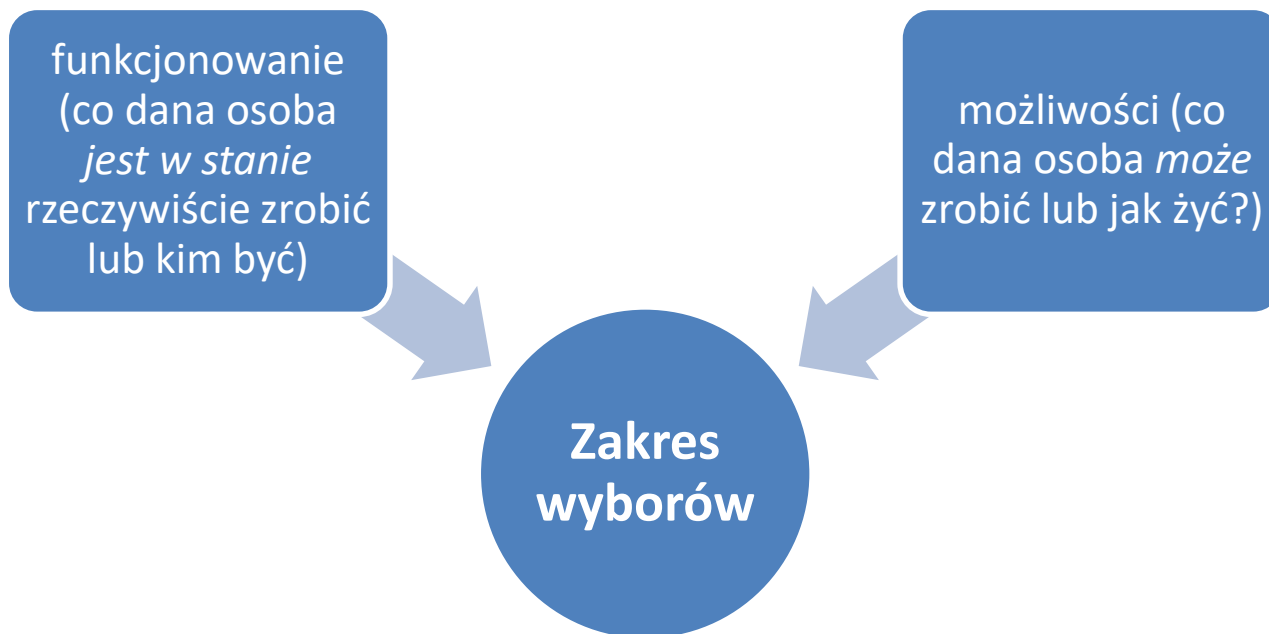
- J. Pajestka, w swym opracowaniu nt. społecznych aspektów rozwoju gospodarczego trafnie podkreślał: „Procesu rozwoju nie należy rozumieć jako szeregu współzależności algebraicznych między wzrostem dochodu narodowego, inwestycji, eksportu, importu itp. Czynniki ekonomiczne pozostają pod bardzo silnym wpływem czynników społecznych i same także wywołują poważne konsekwencje społeczne(…).”
- Z uwagi na powyższe – zdaniem Pajestki – „(...) proces rozwoju powinien być rozumiany jako taki proces, w którym postęp wynika ze zmian w postępowaniu człowieka (...). Aspekty społeczne muszą stanowić bezwzględnie konieczny i integralny składnik każdej strategii rozwoju gospodarczego.”

Rozwój społeczno-gospodarczy

- A.K. Sen opowiada się za bardzo szerokim podejściem do istoty rozwoju ekonomiczno-społecznego, bo określa go jako „proces poszerzania sfery realnych wolności, z których korzystają ludzie”. Chodzi przy tym o:
 - wolność osobistą,
 - wolność ekonomiczną (tj. o swobodę prywatnej przedsiębiorczości, czyli - podejmowania działalności gospodarczej i zarobkowej, o swobodę zawierania umów i poszanowanie własności prywatnej),
 - wolność społeczną i polityczną, przy równoległym zapewnieniu pełnej przejrzystości działania wszystkich sfer życia społeczeństwa.

Rozwój społeczno-gospodarczy

- dlaczego dochody i poziom życia są ważne ?

- pieniądze, są jedynie środkiem służącym określonym celom, a rzeczy i usługi (towary) są sposobem osiągnięcia wybranego celu.

Rozwój zrównoważony

- Rozwój zrównoważony (sustainable development) to taki rozwój, który pozwala na zaspokojenie potrzeb bieżącego pokolenia bez uszczerbku dla szans na zaspokojenie takich potrzeb w przyszłości.

Kształtowanie się koncepcji zrównoważonego rozwoju

Cele zrównoważonego rozwoju

- sprawiedliwość międzygeneracyjna
- sprawiedliwość wewnątrzgeneracyjna
- trwałość rozwoju
 - silna zasada trwałości rozwoju
 - słaba zasada trwałości rozwoju
 - wrażliwa zasada trwałości rozwoju